

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України
з питань гуманітарної та інформаційної політики

5 березня 2025 року

ПОТУРАЄВ М.Р. Нам немає необхідності такої обов'язкової голосувати за порядок денний, тому що власне ми сьогодні й не голосуємо, ну принаймні поки що гіпотеза така, що ми не голосуємо сьогодні рішень.

ЛЕРОС Г.Б. Микито Руслановичу, у мене буде пропозиція проголосувати.

ПОТУРАЄВ М.Р. А, Гео Багратовичу, так-так, будь ласка, озвучте тоді.

ЛЕРОС Г.Б. Минулого разу, не останнього, а попереднього, коли ми з представниками міністерства розмовляли на тему маршруту стосовно визначних місць, де наші герої визволяли Київську область, пам'ятаєте, я підняв питання про те, щоб ми звернулися до Національної поліції, до Міністерства внутрішніх справ, щоб вони надали список загиблих героїв, які обороняли Мощун, Ірпінь та Бучу. Наш секретаріат пропрацював цю тему і визначив, що це важкий порядок. І рекомендація була, щоб ми як можливо представники комітету підписалися під зверненням на Президента України і проголосували під час засідання, коли будуть запити на Президента голосувати. Тому в мене буде пропозиція, якщо ми можемо... *(Шум у залі)*

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, не перебивайте, будь ласка, пана Лероса.

ЛЕРОС Г.Б. Щоб ми як члени комітету підписали звернення на Президента, щоб присвоїти звання Герой України посмертно спецпризначенцям, які обороняли Бучу, Ірпінь та Мощун. Вони всі загиблі герої.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я пам'ятаю. Гео Багратовичу, давайте тоді текст його просто в чат комітету закиньте, будь ласка, разом з колегами з секретаріату. Ми "плюсиками" проголосуємо і відповідно підпишемо всі в СЕДО. Добре?

ЛЕРОС Г.Б. Добре. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, колеги, вже є значна кількість членів комітету. Давайте переходити до розгляду того питання, заради якого ми всі сьогодні зібралися. Наскільки я поінформований, учора Кабінет Міністрів України проголосував постанову, яка має на меті внаормувати порядок перетину державного кордону, зокрема працівниками сфери культури і сфери медіа.

Я бачу Андрія Наджоса, може ще колеги з міністерства. Ну, пане Андрію, давайте тоді вам слово. І пані Галина Григоренко є. Колеги, вирішуйте, хто з вас нас проінформує.

НАДЖОС А.І. Пані Галина. Ну, я можу почати. Пані Галино?

ПОТУРАЄВ М.Р. Давайте тоді, пане Андрію, ви починайте, а пані Галина уточнить якісь речі.

НАДЖОС А.І. Дякую. По-перше, дякую за те сприяння, яке ми відчували від вас протягом останнього часу. У нас була дуже продуктивна зустріч на цьому тижні з колегами з комітету. Відповідно питання реально

було для нас складне, я би навіть сказав болюче, оскільки коли ми ухвалювали рішення про тимчасове призупинення розгляду заявок, починаючи з 3 березня, ми керувалися наступними мотивами: вони були пов'язані з тим, що значна кількість діячів у сфері мистецтв, у сфері засобів масової інформації за останній період, починаючи з 22-го року, вони не поверталися в Україну.

У нас раніше процедура передбачала, що напряду ці інституції, які підпорядковані були міністерству, вони зверталися з заявками, з проханнями на те, щоб Міністерство культури та стратегічних комунікацій писало лист на Держприкордонслужбу, і відповідно наш лист діяв як певна перепустка на кордоні, для них це було важливо. Але ми зрозуміли, що у нас немає, так би мовити, по-перше, несемо відповідальність напряду ми і новела в нових змінах, за які вчора проголосував Кабінет Міністрів, вона полягає в тому, що раніше всі звернення отримувало міністерство. Тепер ми застосували таку схему, коли всі звернення, вони направляються до відповідних інституцій, наприклад, Держкіно, Держтелерадіокомпанія. Тобто вони опрацьовують у межах своєї компетенції звернення, перевіряють відповідно всі необхідні документи і ми вже отримуємо верифікований пакет. Тому що для ухвалення рішення це, по-перше, прискорить процес, а по-друге, зробить його більш транспарентним і відповідальним. Це перше.

Друге, ми в проекті постанови. Да, не треба забувати, мабуть варто нагадати про те, що ми тепер переймаємось і Держкіно, відповідно всі працівники, які працюють в сфері кінематографії, вони теж належать до нашої компетенції і визначено, які документи повинні збирати вони і яким чином вони надсилають на нас документи, для того щоб ми писали лист до Держприкордонслужби.

Наступне. У нас в проекті постанови. До речі, вона буде опублікована, планується опублікування її найближчим часом на сайті Кабінету Міністрів, а завтра вона має бути опублікована в газеті Кабінету Міністрів "Урядовий

кур'єр" і фактично набуде чинності уже з завтрашнього дня з моменту публікації. В проекті постанови є певна новела, вона стосується подання документів до міністерства мінімум за 15 днів до виїзду. Це важлива історія, оскільки ми дуже часто перед тим стикалися з ситуаціями, коли звернення були термінові, ми все розуміємо, але, в принципі, ми розраховуємо, що це буде більш планова робота для тих, хто бажає виїхати за кордон.

Максимальний строк перебування за кордоном для таких осіб становить не більше 60 календарних днів з дня перетину кордону. У виключних випадках він може бути продовжений, але, в принципі, нам так здається, що цього терміну достатньо, для того щоб людини вирішала свої робочі питання і повернулась в Україну.

У нас є чіткий перелік документів, які ми маємо отримувати для того, щоб ми надавали лист-підтримки. Дуже важливо мати документи запрошення, військово-обліковий документ з відповідними печатками має бути. Мають бути фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність у сфері культури, додатково надають витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань. Є певні виключення чи додаткові елементи, які стосуються працівників засобів масової інформації, медійників, тут може бути підключено Мінцифри, воно підключається у разі участі медійників у заходах, які пов'язані із забезпеченням функціонування мультимедійної платформи UNITED24. Також для медійників має бути представлено чітке редакційне завдання і наказ на відрядження.

Про що хотілось би зазначити? Це про те, що у нас будуть, я так розумію, два додатки, вони будуть стосуватися, додатки подання документів окремо для митців і окремо для медійників. Всі ці речі, які я озвучу, вони будуть виписані в цих додатках.

Також для нас важлива була історія, коли ми цей весь процес починали, це відповідальність за повернення в Україну, власне це у нас може бути перший елемент.

Другий момент, який би ми хотіли підсвітити. Дуже багато хто звертається за дозволом, вони аргументують свій візит необхідністю збору коштів для ЗСУ. Ми б хотіли розробити певний алгоритм, документ, де б ми після того як люди повертаються з закордонного відрядження і декларують це як збір коштів на підтримку ЗСУ, щоб було вказано, в яку бригаду будуть іти кошти, скільки коштів було зібрано, щоб для нас це було певною такою чіткою картиною по результативності того чи іншого візиту.

Мабуть тут я, з вашого дозволу, поставлю крапку. Якщо Галина є, може щось додасть, і ми відкриті будемо до запитань.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Андрію.

Пані Галино, будь ласка.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Я коротко сформулюю. Ми всі знаємо про те, що міністерство подавало подібний проект постанови ще з кінця 2022 року. На жаль, на уряді воно не було розглянуто, і не було готовності інших колег по уряду погоджувати такого роду постанову. Ми її доопрацювали з вимогами всіх заінтересованих органів. Фактично дійсно лист-сприяння буде підписуватися тільки міністром або тим, хто виконує його обов'язки, Міністерство культури та стратегічних комунікацій, але, як правильно сказав Андрій, подавати документи можна буде через декілька центральних органів виконавчої влади чи обласних військових адміністрацій відповідно до реєстрації, наприклад, фізичної особи-підприємця за тією чи іншою адресою. Таким чином просто робота по опрацюванню документів буде поширена на більше органів, ніж це було раніше, коли в міністерстві була зосереджена вся робота і весь потік документів йшов тільки через міністерство. Відповідно

термін, про який говорив Андрій, якщо буде звернення напряду на нас, це ті заявники, які пов'язані з охороною культурної спадщини або приймають участь у заходах, які внесені в план роботи міністерства чи Українського інституту книги. Тобто це державні заходи, де Україні потрібно бути представленою, такі як Берлінале, Венеційський кінофестиваль, Канни, книжкові ярмарки, Франкфурт, Лондон, Болонья або Венеційська бієнале, де ми маємо національний павільйон. Такі люди будуть подавати заявки напряду на міністерство. Інші - відповідно до розподілу сфери, які будуть чітко виписані в постанові.

І важливим критерієм є те, що для юридичних осіб важливо мати статус критичності, який визначений постановою. І це може бути або наказ міністерства на визначення критичності, або рішення обласних військових адміністрацій, якщо вони там набувають цей статус. Це є важливою новелою цієї постанови і важливим, ми розуміємо, звуженням категорій, які можуть подаватися на виїзд. З іншого боку, фізичні особи-підприємці можуть подаватися на виїзд, якщо вони 3 роки на момент подачі заявки були зареєстровані і провадили діяльність, не вчора зареєструвалися, по бо цьому якраз у нас були зауваження і НАЗК, й інших колег по уряду, що не можна зареєструватися вчора ФОПом і завтра виїхати за кордон, реєстрації потрібно 3 роки на момент подачі заявки.

Як Андрій сказав, що дійсно зараз доопрацьовується вже технічно з Секретаріатом Кабінету Міністрів текст. Ми сподіваємося, що сьогодні до кінця дня він буде оприлюднений на сайті і відповідно в четвер в Урядовому кур'єрі, і тоді юридично набуде чинності ця постанова та відповідно ми зможемо фактично за новими правилами запустити цей процес. Ми підготували інформаційну довідку, ми підготували інфографіку, де чітко написано все. І як тільки буде оприлюднена хоча би на сайті Кабінету Міністрів постанова, ми випустимо інфографіку, щоб вона повністю відповідала тексту постанови, проведемо нараду з тими, хто по постанові

буде нашими співвиконавцями в цьому процесі, пояснимо, яким чином ми будемо взаємодіяти для того, щоб всі розуміли, які у кого повноваження, відповідальність і хто кому які документи подає.

Самі документи насправді не змінилися, перелік документів, мається на увазі. Да? Запрошення, яке перекладено українською мовою, обґрунтування, навіщо людина виїжджає, і зобов'язання щодо повернення, і документи військово-облікові, паспорти, дати перебування обґрунтовані і наказ на відрядження, або людина працевлаштована або в юридичній особі або, якщо вона ФОП, то відповідно витяг з ЄДР, який підтверджує, що вона провадить ту чи іншу діяльність.

Ось напевно основні новели, про які ми хотіли сьогодні вам розказати. Готова до запитань.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Галино.

Колеги, я закликаю всіх ставити запитання уточнюючі, це важливо, щоб ми повністю розібралися в тій системі, яка зараз буде працювати. Бачу руку Євгенії Кравчук, Юрія Павленка, Володимира В'ятровича і Олександра Санченка. Знаю, що буде запитання від Миколи Чернотицького – голови правління НСТУ.

Окей. Я відмітив для себе, що ви поставили для ФОПів 3 роки, але це таке рішення. Значить, свого часу за ініціативою колеги Лероса Гео Багратовича ми намагалися якось унормувати ситуацію з вашими художниками, які самозайняті. Як відомо, і деякі з них відомі художники, які вивозили виставки персональні, дійсно і гроші збирали, і так далі, вони оформлювались ФОПами. Але звичайно, що там трьох років немає, тому що це власне відбулося вже після повномасштабного вторгнення, десь приблизно у 2023 році, і там 3 роки не набіжить ніяк. Але я розумію бажання Кабміну підстрахуватися.

Давайте, колеги, почнемо обговорення. Бачу, і Микола Леонідович підняв руку. Ну давайте в порядку тому, хто як руку піднімав.

Євгеніє Михайлівно, ви перша, будь ласка.

КРАВЧУК Є.М. Дякую, колеги.

Нас зараз в онлайні чують багато зацікавлених людей, тому власне буду намагатися ставити дуже практичні запитання. Але дякую дійсно за контакт. Ми мали і зустрічі, і Zoom, і цю таку підготовчу роботу вели. І в мене прохання, якщо ви бачите, що вам буде потрібна і публічна підтримка, і якась підтримка від парламентарів, кажіть нам заздалегідь, бо ми теж дізналися про цю зупинку із повідомлення на сайті або ж із соцмереж, коли вже гурти писали, що вони не отримали цього листа підтримки. Бо ми тут ваші союзники в тому, щоб культурна дипломатія працювала, бо ми всі знаємо, що Росія на цей рік втричі збільшила бюджет на свою культурну дипломатію і всі ці "кокошнікі" і балети, вони просто, особливо Європу, будуть зараз заповоняти.

Як ви так прогнозуєте, коли відновиться видача листів? Чи будуть старі листи, подані просто раніше, те, що у вас уже на якомусь вейтінг-листу, чи вони будуть опрацьовуватися, чи ви будете відраховувати, не знаю там, 15 днів від 6 березня, часу публікації постанови?

Друге. Чи правильно я розумію, що для юридичних осіб, якщо це не план там якихось робіт, не Франкфуртський ярмарок і так далі, обов'язково статус "критички", навіть якщо, наприклад, це гурт, який робить збір на дрони? І я тут розумію Міністерство культури, бо очевидно, що про забезпечення дронами має більше дбати там Генштаб, Міноборони і так далі. Але тут просто треба прояснити, бо багато гуртів як причину виїзду саме це зазначають. Але якщо в них немає статусу "критички", і тут, до речі, було б непогано, принаймні незайвим, нагадати критерії, за якими міністерство надає цей статус чи вони якось відрізняються для нашої сфери від того, що є,

ну, не знаю, Мінекономіки. І все ж таки я не до кінця розумію, що ж тоді робити. І може ми маємо над цим попрацювати разом для індивідуальних митців – те, про що говорив Микита Русланович. Наприклад, персональна виставка художника, який не має ФОП 3 роки. Це взагалі неможливо, але це теж ніби частина культурної дипломатії. Чи, можливо, ви зможете тісніше працювати із митцями, щоб робити цей план календарний. Але знову ж таки, якщо він не ФОП, то це вже не варіант виїхати взагалі? Це було б добре прояснити.

Поки що все. Єдине що: чи передбачаєте ви хоч якийсь *ad hoc* механізм, бо зрозуміло, що у нас тут, знаєте, квитки на Укрзалізницю треба за 20 днів купувати, не те, що відрядження планувати. Але, тим не менше, є випадки, які потребуватимуть якихось *ad hoc* рішень. Чи маєте ви на думці, чи можна це вирішувати в екстраординарному якомусь порядку?

Дякую.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Дякую, Євгеніє.

Перше – це *waiting-лист*. Його по факту не буде, оскільки набуде чинності постанова і потрібно подавати за новими правилами. Відповідно все те, що було подано раніше, ми не зможемо надати лист-сприяння, оскільки є діюча вже (на той момент буде нова) постанова і ми маємо отримувати листи згідно неї. Видавати ми зможемо листи буквально на наступний день. В четвер опубліковано, ми почнемо опрацьовувати ті засили, які будуть, і в п'ятницю можемо ці листи вже готувати на виїзд. Тут питань немає, ми досить швидко їх опрацьовували по можливості. Звісно, людський ресурс і навантаження, яке не передбачено штатним розписом, прямо скажемо, в міністерстві і ніхто там додаткових штатних одиниць на це нам не виділяв, і те, що існувало раніше, скажімо так, не зовсім внормований процес, точніше, абсолютно внормований, а існувало воно так, як існувало, дозволяло нам дійсно випускати незалежних митців, які не є працевлаштованими ні в

закладі культури, ні в критичному підприємстві, ні є самозайнятою особою у вигляді ФОП. І станом на зараз рішення було консолідоване уряду, що, на жаль, ми не зможемо це контролювати. Тому зараз митці, які не мають ні працевлаштування і є самозайнятими особами, залишаються поза межами цієї постанови. Єдиний шлях, це дійсно, що якщо вони будуть внесені у план роботи міністерства щодо представлення тих чи інших заходів за кордоном, але тоді нам шлях до виїзду буде ще довшим, оскільки потрібно цей захід внести у план роботи міністерства, затвердити нашим наказом як мінімум.

Станом на зараз, я ж кажу, це консолідована позиція уряду, що не зможемо ми зараз унормувати яким чином перевірити митця, який просто існує поза межами правового поля держави просто як незалежна людина, хоча ми прекрасно розуміємо, що таких людей дійсно багато, які є письменниками, які є художниками, які є співаками, станом на зараз ситуація така, тут якщо є ідеї і пропозиції щодо рішення, звісно ми готові їх обговорити і подумати, як можна покращити цю ситуацію.

Стосовно критичності. По критеріях, які є в Міністерстві культури для креативних індустрій, є така змога подаватися на розгляд щодо надання статусу чи підтвердження статусу критичності у Міністерстві культури, має бути основний КВЕД, який відноситься за постановою Кабінету Міністрів до креативних індустрій і має бути як мінімум два міжнародних проекти за останній рік представлено і прозвітовано як саме вони були залучені у ці міжнародні проекти. Це дає підстави нам з усіма іншими критеріями, які визначені не секторально, а для всіх однаково – відсутність заборгованості, всі довідки з податкової і так далі – це дає підстави для розгляду комісією Міністерства культури і надання цього статусу критичності. У нас попередній досвід є, це і є такі юридичні особи, зокрема у сфері книговидавання, наприклад, коли ми розуміємо, що люди друкують підручники. Так, для сфери освіти ми дійсно надаємо такий статус і будемо продовжувати їх надавати, тому критичність – це варіант, але треба бути

прозорою юридичною особою з зрозумілими документами, зрозумілим типом діяльності, не там торгівля оптова і десь на п'ятому місці КВЕД книговидання, а має бути на першому місці КВЕД, який відповідає креативним індустріям згідно постанови Кабінету Міністрів.

І щодо ad hoc механізмів. Звісно ми тільки за, щоб якомога швидше це опрацьовувати. Будемо зважати на людський ресурс і можливість застосування цієї системи нового механізму там якомога швидше. І саме для цього ми запланували, до кінця цього тижня проведемо нараду з усіма, хто буде визначений у постанові заінтересованими, та органи влади, в тому числі обласні військові адміністрації, оскільки до них, наприклад, можуть звертатися ФОПи за місцем реєстрації і вони можуть попередній аналіз документів проводити і нам вже подавати виважену позицію, що вони вважають, що це потрібно для підтримки і можна їх направляти на якісь заходи за кордон. Начебто все, нічого не забула.

КРАВЧУК Є.М. Про збори для гуртів, якщо можна, вірніше гурти, які роблять збори, чи це причина для виїзду, чи ні? Просто про це багато хто запитує.

ГРИГОРЕНКО Г.В. З огляду на те, як виписано зараз у постанові, для культурно-мистецького заходу. Тобто причина в першу чергу – це культурно-мистецький захід. Якщо його додатковим результатом діяльності є збір коштів, це прекрасно, це може бути додатковим аргументом, він у постанові не виписаний як додатковий якийсь там плюсік чи бал, але, звісно, з огляду на те, що ми всі розуміємо важливість, якщо буде, наприклад, лист підтримки від тієї бригади або від тієї юридичної установи, на яку збираються кошти, це може бути на потреби лікарні, наприклад, на реабілітацію ветеранів або на дітей і так далі, тобто якщо цей лист підтримки буде, це буде додатковим аргументом для нас, що дійсно цей гурт виїжджає і

з такою метою, крім культурно-мистецької і донесення голосу України і правди про те, що тут відбувається, і водночас ще мета по збору коштів.

КРАВЧУК Є.М. Але гурт має мати статус критичного підприємства, якщо я правильно зрозуміла?

ГРИГОРЕНКО Г.В. Юридична особа, так. Тобто це може бути і фізична особа-підприємець, у якої є наймані працівники, так теж цілком можливо, не обов'язково, що це має бути ТОВ чи ще якийсь варіант, це може бути і ФОП з найманими працівниками.

КРАВЧУК Є.М. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Юрій Олексійович Павленко, будь ласка.

ПАВЛЕНКО Ю.О. Доброго дня, шановні колеги. У мене таке уточнююче запитання до доповідачів, бо і в доповіді, та власне і в інформаційному повідомленні звучала цифра, що багато не повернулося, то я хотів би уточнити, скільки за 3 роки Міністерством культури було надано листів на виїзд відповідних категорій за кордон, яка точна кількість не повернулася в кількості у відсотках до наданих листів, і я просив би так само, щоб комітет підтримав, надати список тих митців, представників інформаційної політики, які не повернулися і фактично зрадили країну. Бо у повідомленні так воно звучало, що всі митці, всі діячі культурної сфери є ухилянтами і не повертаються. Тому, якщо можна, надайте точну інформацію, от зараз, якщо можете, ні - в письмовому вигляді.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, це не завадило б. Дійсно, зараз пані Галина поділиться певними цифрами. Ну хочу сказати, колеги, що насправді ситуація не така погана. Справа в тому, що дійсно самі по собі виконавці або медійники, вони зазвичай поверталися. Там, можна сказати так, що ну непоодинокі, але це невелика кількість людей, це переважно, на жаль, стосувалося людей, які, скажімо так, обслуговуючий персонал, хто супроводжує ті чи інші візити. Дійсно, по нашій лінії з вами, ми ж розуміємо, з початку вторгнення виїздила, ну зараз мене пані Галина може поправити, найбільша кількість людей, по-моєму найбільша саме. Ну відповідно і відсотки втрат у нас найбільші. Саме за законами великих чисел, як-то кажуть.

Але зараз пані Галина прокоментує частково, а частково там далі, я думаю, що вони зможуть дати нам більш деталізовану інформацію.

Пані Галино, будь ласка.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Дякую. Ну хочу зазначити, що в комунікаційних повідомленнях ніколи не було наполягання на тому, що прямо всі митці ухилянти, навпаки, міністерство стабільно з 2022 року завжди говорило, що є важливість культурної дипломатії і це стратегічно важливо для нашої держави. Саме тому продовжувалася традиція цих листів підтримки, так, і те, що частіше стали з'являтися звернення і правоохоронних органів, та і повідомлення від Державної прикордонної служби, яка єдина є власників інформації щодо того, хто перетнув кордон в один бік і не повернувся, ми завжди були на боці того, що потрібно підтримувати культурну дипломатію за кордоном так само як інформаційну безпеку і донесення правди про те, що відбувається в Україні неможливо без присутності України за кордоном.

Цифри, які ми готуємо зараз, у нас уже є депутатські запити, і ми будемо на них давати відповідь письмово, з 2022 року кількість листів – ми точну цифру надамо, станом на зараз я вам її просто точно не зможу

озвучити, бо це тисячі листів, і просто округлювати зараз в якийсь бік ... *(нерозбірливо)* ми офіційно дійсно цю інформацію надамо. Але в одному листі може бути лист-сприяння для колективу, скажімо, симфонічного оркестру, а може бути лист-сприяння для однієї особи. Тому кількість листів не дорівнює кількості людей, зрозуміло, що кількість людей набагато більше. Це одне.

Друге те, що кількість листів теж не дорівнює кількості виїхавших людей, бо деякі подавалися по декілька разів, їздили – поверталися, тому звісно якщо там складати перелік фізичних осіб, він буде якоюсь третьою, іншою цифрою, яку нам потрібно для того, щоб проаналізувати навіть за минулий рік, нам потрібен час, тому що це треба зібрати декілька тисяч листів, з кожного з них вийняти списки, зіставити ті списки – хто з них повторювався, хто не повторювався, ідентифікатор паспорта тут іноді спрацьовує, іноді не спрацьовує, тому що паспортів може бути два у людини закордонних, тому це просто деякий час у нас займе для того, щоб опрацювати цю інформацію.

Скільки ми надали листів-сприяння. Скільки не повернулося, ця інформація є тільки у Державної прикордонної служби, оскільки вони ведуть цей електронний контроль: по якому паспорту людина виїхала, повернулася вона чи не повернулася, але станом на сьогодні у нас є офіційний лист від Державної прикордонної служби, що за листом-сприяння від Міністерства культури за 2024 рік не повернулося 579 чоловіків, які мали б повернутися. Це офіційна інформація, цифри, які я можу озвучити точно, яка є від прикордонників.

Тому ситуація, знову ж таки, для того щоб цей облік вести, у нас ніколи не було зобов'язань у міністерстві його вести – саме надали, перевірили чи повернулися, більше того, зобов'язань у людей, коли вони повертаються, надавати нам лист-підтвердження з паспортом і штампом, що вони перетнули кордон України, ну ми не можемо цього вимагати у людей і вони,

звісно, не зобов'язані нам його надавати. Хоча, з іншого боку, вони так само надають нам зобов'язання щодо повернення, але порушують деякі з них ці зобов'язання. Покладати на Міністерство культури контроль за цим, мені здається, ну не зможемо ми просто банально його виконувати, тому що тут потрібно буде тоді ініціювати створення якоїсь нової електронної системи, в якій би ми могли це реєструвати, контролювати, пов'язувати ці дані з даними Прикордонної служби, що повертається людина чи не повертається. Інші питання, якщо людина, наприклад, захворіла в дорозі і повернулася на день пізніше, чи вважається це порушенням терміну повернення, чи не вважається? Якщо у неї встик ще якась подія і вона затрималася на тиждень, у який момент наступає ця відповідальність щодо неповернення, не дуже зрозуміло. Більше того, питання, як Андрій вже зазначав, відповідальності адміністративної, кримінальної, будь-якої людини за те, що вона не повернулася за тим зобов'язанням, яке вона нам надала, її зараз немає у нормативному полі. І це точно не повноваження Міністерства культури – здійснювати правову оцінку діяльності таких людей.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Пані Оксана Романюк, я бачив ваші запитання у чаті, я просив би, щоб ви залишилися на зв'язку, щоб ви все ж таки їх поставили особисто.

РОМАНЮК О. Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Продовжуємо, колеги. Зараз хотів би Володимирі В'ятровичу дати можливість запитати.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Доброго дня. У мене не запитання, у мене деякі міркування. Я бачу, що ми вже перейшли до конкретних речей, це дуже добре, але разом з тим, мені здається, що треба підняти рамку до загальнішої,

для того щоб зрозуміти, чому виникли такі проблеми і для того щоб уникнути їх у майбутньому. Тому що, на мою думку, проблема, яку ми розглядаємо, на сьогодні вона дуже багаторівнева і, на жаль, дуже запущена.

Перша складова цієї проблеми. В Україні по суті досі не запроваджено законних механізмів обмеження виїзду громадян за кордон під час воєнного стану. Ми всі знаємо, що у Законі про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України є вичерпний перелік підстав для заборони виїзду за кордон і там немає ні слова про обмеження виїзду через воєнний стан чи мобілізацію. Коли на початку повномасштабного вторгнення уряд всупереч статтям 19 і 33 Конституції запровадив обмеження на виїзд чоловіків 18-60 років за кордон і виніс кількість обмежень на власний розсуд, це можна було тоді, на початку, виправдати потребою і негайно діяти, доки готуються і вносяться якісь необхідні зміни до закону. Але, колеги, минуло три роки і всі спроби врегулювати перетин кордону в правовий спосіб, внівши відповідні зміни саме до закону, вони досі заблоковані, тобто нічого такого не робиться. Тобто ми маємо, на жаль, по суті, ручний протиправний режим, який, на жаль, стає свідомою державною політикою.

Отримавши карт-бланш на протиправне регулювання виїзду громадян України за кордон підзаконними актами, уряд регулярно доповнює правила перетинання кордону, затверджені постановою номер 57 новими пунктами, що встановлюють все нові обмеження і, на жаль, це стає ще більш заплутаніше і все більш ручним регулюванням замість того, щоб взятися справді за зміни до закону.

Ці обмеження, на мою думку, давно вже вийшли поза межі потреб мобілізації, наприклад, ганебні заборони на зарубіжні поїздки народних депутатів, заборони на зарубіжні поїздки голів громад, а також депутатів місцевих рад і значного числа держслужбовців незалежно від віку і статті. Ще раз хочу наголосити, мова тут в жодному випадку не стосується мобілізації, оборони країни.

Друга складова проблеми. На жаль, мені здається, що в суспільстві навмисно культивується ставлення до кордону як в совєтські часи чи в тоталітарних державах, ведеться якась пропаганда за посилення перешкод у перетині кордону, нагнітається тема запливів через Тису чи неповернення людей з відряджень, а також корупції довкола перетину кордону. Тобто ми якось прагнемо собі що, збудувати велику стіну, відгородитися? Це нереально і це не потрібно, це шкідливо насправді для держави.

Третя складова. На жаль, на найвищому рівні владі, на мою думку, бракує розуміння важливості української культури загалом і культурної дипломатії та культурних впливів України за кордоном під час війни. В той час, коли наш ворог системно працює і не шкодує грошей на просування російської культури, ідей руського миру по всьому світу, наша влада не лише економить на культурній дипломатії і просуванні української культури в світі, а тепер бачимо, на жаль, ще створюються якісь штучні перешкоди тим, хто працює в цьому напрямку без підтримки держави, нерідко і збираючи чималі збори для Збройних Сил.

Тому я впевнений, що така нерозумна політика завдає великої моральної, політичної, економічної і навіть безпекової шкоди для України. За три роки, попри неодноразові пропозиції громадськості та Мінкульту, уряд не передбачив жодних дієвих механізмів виїзду діячів культури та журналістів за кордон, крім цієї не дуже добре прописаної і не дуже дієвої постанови.

Четверта складова. Листи-сприяння від Міністерства культури, які з 2022 року і досі хоч із значними труднощами, але все-таки забезпечували виїзд митців і журналістів у закордонні поїздки. Нападки, а тепер ще навіть не просто нападки, а поліцейський тиск, який здійснюється на працівників міністерства через ці листи, очевидно, що це щось, що абсолютно неприпустиме. Тому що тут міністерство взяло на себе відповідальність, щоб бодай якимось чином забезпечити такі поїздки, і тепер бачимо, що вони

опинилися під тиском наших правоохоронних органів. Це абсолютно неприпустимо і я впевнений, що такий тиск на працівників міністерства через ці листи, він ще поглиблює цю несправедливість, яка відчувається в суспільстві.

Адже Президент, парламент, уряд не бажають встановити законні способи зарубіжних поїздок для наших артистів, митців і журналістів, не залишили по суті міністерству ніякого іншого вибору. Тобто це був той вихід, на який відважилося саме міністерство. Хіба було б краще, якби міністерство стало взагалі співучасником блокування поїздок митців за кордон? Тобто якби міністерство з самого початку вмило руки і сказало: "У нас немає на це повноважень. Ми не будемо цього робити. Будь ласка, нехай питання вирішує, хто хоче". Очевидно, що було би набагато гірше.

Припинення надання цих листів і чергова кампанія цькування митців і журналістів як людей, чия діяльність неважлива й які їдуть за кордон, щоб там лишитися, вже призводить до зриву концертів і гастролей. Завдані збитки конкретним організаторам, незібрані збори для армії, підірвана довіра до українських партнерів в чергове, на жаль, полито брудом багатьох українських митців і державні інституції. Я впевнений, що Україна з цього не має жодної користі, і я впевнений, що, на жаль, свідомо чи несвідомо це робиться на користь Російської Федерації.

Отож, що робити? Думаю, що перш за все керівництву держави та уряду слід нарешті усвідомити важливість просування української культури за кордоном, потребу збільшити державну підтримку для такої діяльності і зменшити шкідливість створення будь-яких штучних перешкод для культурної дипломатії. Тобто це не мають бути просто гарні слова, ми маємо розуміти, що це на наш інструмент в цій війні. Допоки ми не відчуваємо і не бачимо цього розуміння. Все інше, на жаль, є похідним, і все інше виправлення чогось іншого на нижчих рівнях нам не дасть результату.

По-друге, очевидно, що варто припинити маніпулятивну прив'язку з цього питання до випадків неповернення тих чи інших людей з-за кордону. Маємо усвідомити, випадки неповернення людей з-за кордону були і будуть, і це треба прийняти як даність, яка може нам не подобатися, але яка очевидно, що не може бути підставою для створення штучних перешкод для виїзду діячам культури та журналістам за кордон. Особливо дуже дивно, дуже неправильно, знаєте, коли страждають від цього саме ті люди, які повертаються, саме ті люди, які страждають, так само як і в нашому випадку з народними депутатами через те, що один з наших колег вирішив десь відпочити на островах, це стало підставою для того, щоб всім іншим народним депутатам почати обмежувати їхню нормальну роботу за кордоном.

По-третє, і це вже по суті ніби ми чуємо, що зараз виконується, добре, що я це почув на нашій нараді. Я пропонував у найближчі дні в екстреному порядку необхідно в будь-який: спосіб лист Міністерства культури, лист Кабінету Міністрів, прикордонників, що завгодно – погодити виїзд тих митців і журналістів, які вже мають заплановані заходи у найближчі дні і тижні, особливо людей, які неодноразово їздили за кордон, поверталися і відповідно підозри, які є абсолютно безпідставними, і навіть я би сказав принизливими.

По-четверте. Знову-таки, про це вже ми говорили, уряд має ухвалити необхідні зміни до постанови 57, які розблокують виїзд митців та журналістів на основі поданих міністерством пропозицій. Добре, що ми почули, що вже така постанова ухвалена, хоча, як на мене, те, що я почув, теж, мені здається, залишає дуже багато питань. Те, що цей процес дуже ускладнений, заплутаний, і, на жаль, теж залишає можливості для такого ручного управління.

По-п'яте. Це п'яте за черговістю, але напевно найважливіше, на мою думку, за важливістю. Необхідно повернути питання перетину кордону в

правове конституційне русло і ухвалити все-таки зміни до статті 6 Закону про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України. Тобто ми маємо власне як народні депутати врешті взятися за це. Ці зміни, на мою думку, мають передбачати обмеження на виїзд під час дії воєнного стану осіб, що підлягають чи можуть підлягати мобілізації, це безперечно, це зрозуміло, і це те, що власне може впливати на обороноздатність країни.

По-друге, ці зміни мають передбачати безперешкодний перетин кордону особам, які не підлягають мобілізації, в тому числі народним депутатам та іншим категоріям повістки, яких зараз просто протиправно, всупереч Закону про статус народних депутатів, всупереч взагалі законодавству і Конституції обмежується.

Далі. Ці зміни мають передбачати вільний перетин кордону в обидва боки певними категоріями людей з дотриманням законодавства про мобілізацію. Перш за все, українськими студентами, які навчаються і проживають за кордоном, принаймні віком до 24 років. Це питання не стосується безпосередньо культури, але це питання стосується так само тисяч наших студентів. І це, на жаль, невирішення цього питання, коли ми обговорювали Закон про мобілізацію, призводить зараз до того, що ми втрачаємо хлопців, яких батьки вивозять, десь передстудентського віку, побоюючись того, що потім вони не зможуть перетнути кордон. Нічого доброго в тому, що забороняють студентам віком до 24 років вільно перетинати кордон, нічого доброго в цьому немає.

Далі. Зміни в цьому законі мали би, на мою думку, передбачати обов'язок уряду встановити правила надання індивідуальних дозволів на виїзд громадян у визначених випадках чи визначення категорій, до яких мають належати якраз ті, про кого ми сьогодні говоримо, діячі культури і журналісти. І звичайно, треба говорити зокрема і про відповідальність прикордонників за протиправне перешкоджання перетину кордону

громадянами України, тому що, на жаль, таких випадків дуже багато і, на жаль, це лише погіршує ситуацію з цим питанням.

Я впевнений, що політичний і громадський контроль за тим, наскільки раціонально міністерство використовує повноваження, можуть здійснювати і парламент, і комітети, уряд, громадські організації. При цьому головним критерієм має бути сприяння просуванню української культури і українських наративів за кордоном, а не перестраховування через неминучі ризики, що хтось не повернеться.

Тобто якщо ми будемо виходити з того, що давайте не будемо давати дозволи, бо хтось може не повернутися, ну ми можемо ставити крапку на такому важливому інструменті нашої війни як культурна дипломатія. Впевнений, що перекладати відповідальність за порушення законів про мобілізацію чи про перетин кордону з порушників на міністерство, в даному випадку Міністерство культури, це на цілі категорії людей, такі як у даному випадку діячі культури і журналісти, це абсолютно неприйнятно і з цим треба боротися, це треба присікати.

Контроль за можливими проявами корупції при наданні дозволів мають здійснювати антикорупційні органи. І при виявленні фактів корупції відповідальність мають нести конкретні винні особи, а не категорії громадян і не органи влади. Тому, думаю, що якраз такий загальний підхід, мені здається, дасть змогу нам виробити якісь механізми в тому числі які можуть бути передбачені законодавчими змінами, які не дозволять повторитися тій ситуації, яка зараз сталася. Те, що зараз сталося, це, на жаль, результат не якоїсь одної помилки, а цілої суми помилок.

Дякую за увагу.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, Володимире Михайловичу.

Колеги, давайте, я закликаю трошки дотримуватися регламенту, бо запитань багато у всіх. Олександр Санченко. Далі – Микола Княжицький.

Будь ласка, Сашо.

САНЧЕНКО О.В. Доброго дня, колеги!

В першу чергу хочу насправді подякувати Міністерству культури, яке в 2022 році, як мій колега Володимир зазначив, не умило руки, а дійсно знайшло механізм, завдяки якому була можливість митцям представляти Україну за кордоном. І зараз, як на мене, була проведена велика адвокаційна кампанія, щоб дійсно ця 57 постанова, вона вже була, якби на рівні Кабміну затверджені ці правила. Я думаю, що це важлива робота, яку ви, я впевнений, і вона була непростюю. І я хочу в цьому підтримати міністерство.

Я маю три коротких питання, уточнюючих більше. Перше. Чи в тому фінальному тексті постанови, чи можуть громадські організації бути подавачами щодо таких листів-сприяння? Адже я знаю, що велика кількість, з музичної сфери так точно, вони раніше подавали запит на такі події від імені громадських організацій.

Друге. Чи можливо всередині самого міністерства є якась дискусія чи бачення дійсно, як, і можливо пропозиції до нас, як законодавців, які можуть бути санкції і як це може працювати до тих, хто не повертається? Щоб дійсно це була відповідальність людини, яка бере письмове зобов'язання повернутися, а не співробітники міністерства. Якщо такі думки є, я просив би поділитися. Можливо це було б додатковим фактором, який би сприяв більш системному рішенню.

І третє. Чи можливо, знову ж таки, ви мали нагоду спілкуватися з колегами, якщо це дійсно збори для військових, то чи можливо Міністерство оборони або хтось інший розробляє можливо якісь свої механізми, які б також? Наприклад, якщо це збір для конкретної бригади, то можливо є якісь чи є дискусія про якийсь механізм, щоб була механіка не через Міністерство культури або через Міністерство культури, але через подання там конкретної бригади, яка каже, що от є такий гурт, який їде збирати для нас.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Там насправді, ну це ж всі міністерства мали право на ці листи.

Я так розумію, що всіх міністерств буде стосуватися ця постанова, яка була прийнята вчора.

Пані Галино, будь ласка.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Дякую.

Перше питання, ГО. Ми надіслали запит на Мінекономіки, чи можуть вони вважатися тими юрсобами. Але станом на сьогодні у нас немає відповіді. Тому ми чекаємо цих роз'яснень у правовому полі. Моє персональне розуміння, що скоріше за все ні. Тому що ГО навряд чи отримає статус критичності відповідно до секторальних критеріїв, зокрема по нашій сфері. Суть діяльності громадської організації – захист інтересів певної категорії осіб. Вона не зовсім відповідає креативним індустріям ні у сфері культури. Просто у нас в країні так склалося, що дуже часто дійсно громадські організації виконують цей функціонал, перебуваючи в цій організаційно-правовій формі. Але у розумінні закону, на жаль, я думаю, що вони скоріше за все залишаться поза межами цієї постанови.

Що стосується санкцій за неповернення, ми про це говорили трошки раніше. Ми не в праві встановлювати якісь правові норми, штрафи і каральні методи. Тут дійсно треба у правовому полі говорити і з правоохоронними органами, і із законодавчим органом, тому що станом на зараз немає ніякої відповідальності. Людина написала зобов'язання повернутися, не повернулася, не повернулася на день пізніше, не повернулася через рік, в який момент настає ця відповідальність, хто її контролює, в який спосіб це має відбуватися, ну тут відкрите питання. На жаль, ми точно не зможемо

бути ініціатором. Ми готові підтримати, якщо така ініціатива буде, але це не наша парафія, скажімо так.

І третє, це щодо зборів. Микита вже сказав про це, що дійсно цілком можливо, що такі листи-сприяння могли би надавати й інші міністерства. Якщо мета виїзду культурно-мистецький захід, ми залюбки його підтримаємо, якщо збір, як я вже казала, є додатковою діяльністю під час концерту для привернення уваги, це прекрасно. І тут додатковий просто лист підтримки від тих, на чию користь збираються ці кошти, був би для нас аргументом, не вирішальним фактором, але аргументом додатковим. Але, звісно, якщо там на Збройні Сили, якісь певні формування готові ініціювати розмову про те, що вони теж хотіли би там мати змогу надавати такі листи підтримки. Ми звісно залюбки теж будемо двома руками "за". Але станом на зараз поки що є у нас те, що вчора було проголосоване і доопрацьовується сьогодні, щоб бути опублікованим.

ПОТУРАЄВ М.Р. Я хочу сказати, що насправді такі листи надавались, я це чудово пам'ятаю, коли бригади свого часу... Ну, я не знаю, просто, знаєш, коли воно все ж таки почало відходити від такого ручного керування в 22-му році, то вже, може, я не настільки обізнаний, в 22-му році, я чудово пам'ятаю, були листи від бригад, були листи і від ОВА і воно все йшло якраз теж по лінії міністерства, тому що знову-таки порядку як такого на той час формалізованого не було. Але звичайно завжди було бажання, щоб будь-який виїзд, він був би обґрунтований.

Тому я вважаю, що нічого не заважає цю практику продовжувати, саме як власне пані Галина зараз і сказала. Але знову-таки наголошу, що на мій погляд Міністерство оборони має бути зацікавлено в тих заходах, коли дійсно бойові підрозділи отримують допомогу. І я не думаю навіть, що завжди треба вимірювати конкретними цифрами, бо іноді там 20 тисяч євро можуть бути важливими для закупівлі якихось речей, які роблять підрозділи

завжди більш ефективними на лінії фронту. А іноді там, не знаю, 10 мільйонів євро – це теж важливо, але знову-таки я би не зводив все це просто до порівняння того, хто скільки привіз, той типу і більший молодець.

Микола Леонідович Княжицький, будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую. Ну, дивіться, я звичайно хочу подякувати міністерству за те, що міністерство багато працює. Але мені здається, що і міністерство, і ми працюємо якимось трошки не в той бік, так би мовити. Поясню. Спочатку прості речі. Дуже погано, що процес переривається. Якщо уряд готує нову постанову, то старий порядок діє до прийняття нової.

Це неправильно, коли люди собі щось планують, щось відбувається, і раптом процес зупиняється. Так ніде немає, люди продовжують працювати, не звільнилися ж представники міністерства, прикордонної служби і всіх інших.

Наступне. Я дійсно подавав запит щодо списку тих, хто виїхав. Я тут погоджуюся з тим, що говорив Володимир В'ятрович, тих, хто виїхав і не повернувся, мається на увазі, бо ми можемо це заслухати, не обов'язково цедесь публікувати, може прийти представник міністерства до нас на комітет, зрештою ми допуски маємо, і навіть коли є така інформація, хоча б ознайомитися з цією інформацією, тому що мене, наприклад, цікавить, яка кількість тих, хто не повернувся, могли взагалі не виїжджати. Бо коли не повертається талановитий музикант, ми нічого з цим не зробимо – це його відповідальність, карати ми не можемо, таке може статися, але він виїжджав з логічною правильною метою. Але якщо не повертається хтось, хто незрозуміло чому виїхав, то тут звичайно є питання, якщо такі є, бо я не знаю, бо я на свій запит отримав відповідь від прикордонної служби, які відмовилися мені надавати ці прізвища, і жодної відповіді поки що не отримав від міністерства. Але треба зрозуміти, що цей процес породило. Чи це не повертаються музиканти, чи це міністерство не так дозволи давало.

А тепер найголовніше, що я хочу сказати. Міністерство – це політичний орган, так само як ми у наших комітетах займаємося політикою. У мене є декілька дуже відомих журналістів, письменників, які принципово не виїжджають за кордон, хоча мають запрошення від найкрутіших форумів, фестивалів, конференцій, зустрічей, де вони б точно дуже допомогли Україні. Чому вони це не роблять? Вони кажуть: "Якщо це державі потрібно, держава повинна нам сприяти і нас відправляти, а не ми повинні бігати і збирати довідки. Нам це для чого? Це нас просять поїхати!" І дійсно дуже часто це відбувається на прохання наших посольств, наших міністерств, державних органів, а люди їм кажуть: "Добре, я поїду. Купуйте мені квиток, передавайте, я переїду через кордон. Чому я повинен бігати і збирати довідки?" І ці люди праві.

Але якщо у нас міністерство займається стратегічними комунікаціями, і зараз у мене теж це не є претензія до міністерства, це у нас вся державна політика так побудована, нам важливо, щоб Кабінет Міністрів це зрозумів.

Коли ви подивитеся на польське міністерство культури, у них в кожному законі написано, чи це гроші на кіно розподіляються, чи на мистецтво, чи щось інше, кошти розподіляються за рішенням міністра культури, бо міністр культури бере на себе політичну відповідальність і є механізми прозорі, пітчінги, конкурси, так, як у нас, через інституції, а є те, що стосується державної політики, за це люди голосували, вибрали цього міністра чи цю міністерку, вони мають взяти на себе відповідальність. Тому міністерство має брати на себе відповідальність за те, хто їде і просити людей, і саме оформляти для них документи, незважаючи на те, якщо це геніальний художник, ФОП він чи не ФОП, це не його проблема, якщо наша держава зацікавлена, щоб його виставка була у кращих музеях світу. Це держави, це наше з вами завдання. Можемо ми давати експертизу як комітет, можуть бути інші інститути залучені. Бо у нас все перевернуто з ніг на голову, у нас виїзд незаконно обмежений перетворився у якесь бажання

самих людей, які повинні оббивати пороги і принижуватися, а це має бути бажання держави, яка їх має кудись посилати і просити, і допомагати. І це справа міністерства.

Тут є Оксана Романюк, вона сама поставить питання. Але я прочитав те, що написано. Ну очевидно, у нас серед критичних не тільки УП і NV, а багато медіа, але це все одно не всі медіа. От уявіть собі ситуацію, молоді люди створили інформаційний ресурс. От недавно закrywся один з таких ресурсів, Свідомі називається, студенти створили, грантів не було, вони закрилися, але вони працювали. От таке видання, де працює 19-річний журналіст, домовляється про інтерв'ю з Трампом чи з Макроном, яке вкрай потрібне українській державі. Це не є якесь видатне велике видання, але воно підтверджене. Такі інтерв'ю, як правило, підтверджують в останній момент, тому що ви пишете запити, а вам кажуть: "Добре, приїжджайте завтра, у вас буде 15 хвилин". І міністерство повинно все зробити, щоб цю людину туди доставити, ще й літак дати з Польщі чи звідкись і вивезти. Я розумію, що мало для цього людей, але давайте про це думати. Тоді це правильний підхід. Бо який сенс встановлювати систему заборонених речей для людей, які ніби хочуть отримати якісь привілеї? Дійсно, таке теж потрібне. Буває таке, що відбувається, що сама людина має якісь контакти, хоче корисне щось зробити для України, може не така видатна, але міністерство дає дозвіл, такі процедури бувають, але має бути шанс для процедур, коли держава сама направляє тих, кого вона хоче, куди хоче і сприяє цим людям, або розуміє важливість того, що зробили люди самостійно і їм сприяє незалежно від бюрократії. А якщо це вже не працює у відповідний спосіб, то дійсно є антикорупційні органи і це буде відповідальність міністерства. Бо інакше в нас не буде ніяких стратегічних комунікацій. У нас "міністерство хвіртки" для бажаних втекти, яких ми не хочемо випустити. При чому тут державні комунікації, які держава має визначити? Дійсно, пані Галина слушно сказала, що є центральні органи виконавчої влади, як Інститут книги, які мають

передбачені заходи. Але інтерв'ю з Трампом чи з Макроном для медіа ви не поставите в план Міністерства культури. І запрошення на термінову консультацію в уряд іншої країни, коли зараз обговорюється мирний план, для якогось видатного політолога ви теж ні в який план не поставите, а він може не мати цих дозволів і не мати часу на оформлення. Як бути в такій ситуації? Послаблювати державу?

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Слушні запитання, Миколо Леонідовичу. Не думаю, що зараз у когось з міністерства є сходу відповіді. Але точно ми ж для цього і зібралися, щоб зрозуміти, де у нас є запитання, на які зараз відповіді немає, щоб можна було продовжити.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ні, я без претензій. Я просто до того, щоб ...

ПОТУРАЄВ М.Р. Я теж.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. ... до всіх, не лише до нашого міністерства, яке ми маємо честь тут зараз слухати, і ми їм вдячні за роботу. А взагалі до цілої державної машини. Цю систему треба перевернути, якось донести це до них.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так-так-так. Я ж тому й підтримую, що треба продовжувати обговорювати, які там можуть бути рішення.

Так, колеги, всіх бачу.

Зараз Микола Чернотицький, будь ласка.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Вітаю всіх. У мене власне питання. Мій улюблений конкурс "Євробачення". Знаю, що пані Галина його поціновувачка. Власне питання в чому? Тут якби є диявол у деталях. Умовно

кажучи, ми не знаємо там, який типу гурт виграє, коли ми інвестуємо в це кошти, нам важливо, щоб ці люди з'явилися на майданчиках не тільки в Базелі, а там ще до цього є три інші майданчики передшоу цього всього, і важливо, що вони: а) не є і ніколи не будуть працівниками Суспільного мовника. Вони ніколи не будуть отримувати бронювання, ну якби не факт, що вони мають ФОПів, тим більше трьохрічних. Я знаю, що вони мають там контракт з якимсь продюсерським центром, але він точно не є критичною інфраструктурою. Крім цього гурту є ще купа людей, які входять - постановники, гримери, ну тобто там ще й... Чи хтось може дати гарантію, що вони повернуться?

Я перший скажу, що я не можу дати гарантій, насправду, і це відверто треба рахувати. Але при цьому я вважаю, що нам як державі і нам як компанії важливо, щоб ми приймали участь в Євробаченні, оскільки це купа переглядів, це точно наша культурна дипломатія в цьому. І я сьогодні власне підписав лист там, і на Міністерство культури в тому числі. Скажіть, будь ласка, що ми маємо зробити, щоб гурт "Циферблат" в даному випадку поїхав вчасно і взяв участь?

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Так, тут треба відповісти, пані Галино.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Я розумію, так, абсолютно. І тут декілька варіантів. Да, є, з якими ми точно будемо працювати і думати. Тому що, на щастя, Євробачення визначається не за тиждень. Ми дійсно маємо досить заздалегідь випрацювані і регулярні процеси. Ми знаємо заздалегідь, хто це буде представляти і точно опрацюємо це питання і знайдемо рішення.

Я розумію, що вони, скоріше за все, не будуть у нас там віднесені до критичних, не інфраструктура, а не матимуть статус критичності. Але можемо думати над тим, як забезпечити цю участь. З одного боку і з іншого

боку все-таки я думаю, що ми можемо цей захід вважати заходом, до якого дотично Міністерство культури, і подумати над тим, щоб воно було в плані Міністерства культури, в плані роботи мається на увазі. Тому що в той чи інший спосіб ми все одно до нього долучені. Зрозуміло, що ви є основним реалізатором представлення України як... мовника і член IBU, але ми так само зацікавлені.

Більше того, як ви правильно сказали, для участі туди їде ціла команда, це не тільки виконавці, це ціла команда, яка забезпечує як менеджмент, так і зовнішній вигляд, і піар, і так далі, і так далі. Це те, що дійсно важливо. І ми не можемо пропустити участь в такому заході як держава. Тут ми точно опрацюємо.

І повертаючись, можливо ще трошечки прокоментую. Пан Микола згадав про політичний розподіл коштів. Я була би дуже рада, якби в міністерстві був політичний кошик з грошима, який ми могли би там брати на свою відповідальність і розподіляти. Але, на жаль, у нас все регулюється Бюджетним кодексом. Міністерство фінансів...

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пані Галино, я мав на увазі рішення. Я навів приклад коштів, але мав на увазі політичні рішення. Не про кошти я говорив, а щоб ви мали право самі взяти відповідальність і швидко забезпечити виїзд, коли це вкрай необхідно для стратегічних комунікацій, якими ви займаєтесь.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Так, погоджуюсь. Дякую. І дійсно по факту порядок, який існував, це було політичне рішення і продовжує бути політичним рішенням. Тільки зараз воно перейде в розряд нормативного врегульованого порядку. А до того це дійсно було політичне рішення міністра Ткаченка, а потім тимчасово виконуючого обов'язки, зараз міністра Миколи Точицького. Тому тут хотілося би, щоб у нас за політичні рішення потім не приходила поліція за ними наступним днем. Це велике питання.

Микола Чернотицький, я маю на увазі, ми точно розуміємо важливість представлення України на майданчику Євробачення і ми точно знайдемо рішення. Зрозуміло, що будемо разом працювати над тим, щоб забезпечити якісну участь цієї команди.

ЧЕРНОТИЦЬКИЙ М.М. Дякую дуже.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Так, колеги, зараз Світлана Остапа, а потім пан Ярослав Юрчишин. Пане голово, вибачте, в порядку черги. Далі пані Оксана Романюк і далі пані Наталія Клітна.

Пані Світлано, будь ласка.

ОСТАПА С.В. Вітаю всіх учасників засідання. Вітаю, народні депутати. Вітаю Міністерство культури. Мені дуже шкода, що міністерство зробили крайнім і відповідальним за тих, хто не повернувся з-за кордону, хоча ваші листи підтримки і, як ви тільки що зазначили, пані Галино, були політичним рішенням, а не там якимось законодавчими нормами. Цифри, які теж озвучили, змогли ви озвучити, що не повернулися 579, це нібито і багато, звучить, але можливо у вас є співвідношення, скільки відсотків повернулося. Тому що якщо повернулося кілька тисяч людей або 10 тисяч людей, а не повернулося 500, то це не означає, що всі не повертаються. А тінь така падає на всіх, хто виїжджав.

Тут ніхто не може гарантувати, що людина сто відсотків повернеться з-за кордону, тому що є такі випадки і серед моїх знайомих, коли людина 10 разів їздила і поверталася, а на 11-й раз не повернулася. Не повернулася тому, що дружина, яка за кордоном, завагітніла і от людина вирішила залишитися за кордоном.

Постанова це добре, як на мене. Тобто це вже якесь врегулювання нормотворче. Але те, що я почула, я розумію, що ця постанова вже звужує перелік тих, хто зможе виїжджати за кордон.

Поясніть мені, як може виїхати, наприклад, журналіст з невеликої редакції, якого запросили на міжнародну конференцію виступити і запрошення навіть виступити, але немає статусу критичності. Що робити такій редакції?

Звичайно, після введення нових правил, у мене прохання до вас, до міністерства, дуже детально пропрацювати, прокомунікувати всі нові правила, нові норми з Державною прикордонною службою, тому що загалом ця ситуація, якщо практику брати перетину кордону, особливо чоловіками, то вона нагадує ситуацію, яка була з 73-м наказом Міністерства оборони про роботу журналістів на лінії фронту, коли нібито і були передбачені певні документи, які мали, повинні були бути у журналістів, які під'їжджали до лінії фронту, але на кожному блокпості кожен, якийсь там військовий, який стояв на блокпості, вимагав ще якихось додаткових документів, якогось іншого листа-підтримки і так далі, і все це перешкоджало роботі журналістів, і певною мірою принижувало, тому що от вони зробили все, що прописала держава, а на кожному блокпості був свій начальник, який вирішував, ще щось додатково додавав їм.

І останнє, що я хочу сказати, що тут звучало, що таке рішення нібито кинуло тінь про ухилянство на всіх діячів культури, то я вам скажу, що те, що ми прочитали стосовно журналістів у цей період, що вони всі ухилянти і так далі, Медіарух зробив з цього приводу заяву, і там теж йшлося про недопустимість стигматизації журналістів, тому що це перекреслює все, що роблять журналісти і за кордоном у тому числі за ці три роки. Тому що іноді виступ журналіста на якійсь міжнародній конференції, перед яким виступало

три "хороших руських" на цій конференції, він важить дуже багато, набагато більше, ніж дехто думає.

Тому, мені здається, не треба недооцінювати роботу колег із медійної сфери і посприяти все-таки і якщо можливо, внести зміни до постанови. Бо, я так розумію, Оксана запитує, чи буде обговорення проекту постанови з громадськістю у чаті, я так розумію, що вже не буде ніякого обговорення з громадськістю. Якщо це звужує перелік тих, хто може виїжджати, то мені здається, що треба уже працювати над змінами до цієї постанови.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Пані Галино, будь ласка.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Дякую.

Я почну і потім Андрій доєднається ще. Стосовно комунікації щодо нових правил. Обов'язково. Ми вже запланували і зробили максимально доступну інфографіку, щоб було зрозуміло, як буде працювати новий механізм, хто є залученим, який перелік документів. Ми розуміємо, що мову законодавців або мову нормативних актів іноді важко зрозуміти пересічним громадянам. Тут ми намагаємося спростити, щоб було це доступно. Будемо комунікувати після публікації на сайти Кабміну, наш інформаційний, такий роз'яснювальний матеріал. Будемо комунікувати, звісно, і просити вас про підтримку через медіа, що змінилося, як з цим працювати.

Абсолютно погоджуюся з вами щодо неприпустимості стигматизації. На жаль, іноді у нас досить різка реакція суспільства на будь-які інформприводи, скажімо так. І зрозуміло, що ми всі розуміємо важливість комунікації назовні і всі розуміємо важливість іноді одного виступу у присутності однієї людини на важливій події у певний час, у важливий час, у важливий момент і з важливим меседжем.

Стосовно того, що будуть перевіряти на кордоні, у постанові виписано, що саме є підставою для пропуску через кордон. І ці речі, вони теж вичерпні, перелік документів, який має бути у людини вже на кордоні фактично. Тобто у Державної прикордонної служби, ну їм додатково роз'яснювати нічого не треба, є вичерпний перелік, який має бути у людей, плюс лист сприяння від міністерства, якщо вони їдуть саме за цією метою: культурною чи інформаційною. Зрозуміло, ми ще раз проговоримо з усіма колегами, з усіма заінтересованими, як система буде працювати, в який спосіб. Тому що ми завжди вказуємо, наприклад, пункт перетину, для того щоб цей лист дійшов саме на той пункт перетину, який заявник вказував як той, де він буде перетинати кордон і вид транспорту зазвичай, для того щоб не було плутанини, щоб їх канцелярія могла розписати лист саме туди, хто має його отримати, так, для перетину.

Стосовно там незалежних журналістів або працівників редакцій і невеликих медіа, які не мають статусу критичності. Тут я попрошу, Андрію, тебе підключитися, чи є врахування їх можливості на виїзд чи ні?

НАДЖОС А.І. Дякую.

На жаль, ця процедура чи ця вимога, вона поширюється по критичності і на представників засобів масової інформації, ми цього уникнути не можемо. Але ми, я скажу так, по-перше, тільки що звучало в різних контекстах певна пауза. Насправді у нас пауза, вона складає всього чотири дні, тому що у нас припинений був розгляд заяв з 3 березня і ми сподіваємось його відновити, починаючи з 6 березня.

Тому ми до понеділка намагалися розглянути всі заяви і звернення в тому числі і по медіа по максимуму, для того щоб надати дозвіл, розуміючи те, що дійсно робота за кордоном засобів масової інформації і представників є дуже важлива. Тому ми по максимуму задовільнили всі запити до 3 березня і відповідно ми готові розглядати і будемо розглядати в оперативному

порядку, але відповідно до положень постанови нової Кабміну на виїзд медійників за кордон. По критичності я сказав.

Теж пані Галина сказала про те, що ми готові зустрічатися вже після того, як постанова буде опублікована і набере чинності, з представниками і медіа, і, я так розумію, культури з тим, щоб всі рекомендації, які сьогодні висловлювалися на нашій нараді, вони якимось чином були враховані. І будемо працювати і вдосконалювати, якщо в цьому дійсно є потреба. Треба враховувати реалії і ми до цього готові.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Я тут додам швиденько стосовно потенційно змін майбутніх в цю постанову. Тут ми не обійдемося без допомоги інших стейкхолдерів і зацікавлених, тому що станом на сьогодні це той механізм, про який ми змогли прокомунікувати, і на якому погодилися з колегами в уряді. Да. Це було непросто і міністр дійсно відстоював інтереси сфери, але от той механізм станом на зараз, він так є. Для того щоб внести в нього зміни, нам потрібна буде ініціатива від різних гравців, від різних зацікавлених, з аргументацією, так. І тут ми не справимося самі точно. Тому якщо нам будуть потрібні ці зміни, давайте там разом думати, як їх адвокатувати, бо це не за один день.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Ярослав Романович Юрчишин, будь ласка.

ЮРЧИШИН Я.Р. Ну насправді власне на моє питання частково вже пан Андрій і пані Галина відповіли. Дуже важлива комунікація з громадськістю завжди. Точно міністерство, яке намагається ефективно унормувати те, що не унормоване, може розраховувати на підтримку тоді, коли йде активний процес пояснення, так, цілей, завдань і механізмів, так, і тут власне дуже важливо, що комунікація набагато легше йде, так, коли вона зрозуміла і коли

вона передбачувана. Багато, скажемо так, конфліктності останнього повідомлення міністерства було пов'язано з тим, що ті речі, які можна було проговорити, підготувати, можливо там через об'єктивні чи суб'єктивні обставини, на жаль, не вдалося зробити завчасно.

Я дуже дякую пану Андрію і всім представникам міністерства за понеділкову робочу зустріч. Насправді зараз бачимо, що вдалось уникнути найгіршої ситуації, це блокування виїздів на тривалий період часу. Тут точно треба подякувати міністерству, що це питання вирішилось. Але одразу після появи постанови звісно будуть питання. Питання з боку регіональних медіа, як їм набути статусу критичності, оскільки немає, природно, такого процесу на даний момент, виправте мене, якщо власне я помиляюся.

І моя пропозиція, і наш комітет готовий максимально включатися і власне дякую, пані Галино, ми готові стати тим стейкхолдером, який публічно може піднімати потребу зміни і постанови, і можливо рамки, про те, що говорив пан Володимир. Пан Володимир говорить, що імовірно зміни потрібні на рівні законодавства. І вірно, і не лише законодавства у сфері власне відань Міністерства культури та стратегічних комунікацій, а і того ж самого правоохоронного комітету, не скажу, що це буде легко. А якщо це справді потрібно, це дуже важливо.

Ми як комітет готові створювати робочі групи чи долучатися до робочих груп, що було б логічніше, на базі міністерства, бо, як ми бачимо, питання про потреби вдосконалення у нас виникають щонайменше один раз на рік, коли ми на основі даних прикордонної служби отримуємо інформацію про те, що проблеми з діючою системою є. І звісно, набагато краще, набагато ефективніше і більше відповідає європейським практикам вдосконалення напрацьовувати раніше і звісно набагато ефективніше буде їх комунікувати спільно, щоб не було, умовно кажучи, штучного протиставлення Міністерства оборони та Міністерства культури, незважаючи на те, що якби функції здійснюють різні.

Резюмуючи, я думаю, що велику частину дискусії можна було б зняти попередньою комунікацією. Дякую за готовність власне проводити комунікацію. Я переконаний, що презентація самої постанови і готовність працювати над її вдосконаленням це буде хорошим містком у вирішенні всіх тих питань чи принаймні більшості, які піднімалися сьогодні. Я дуже закликаю міністерство користуватися і партнерськими комітетами, ми готові завжди представити власне плече допомоги, бо розуміємо, що для виконання забезпечення функції культурної та інформаційної дипломатії в таких складних умовах наша підтримка потрібна. Але у вас є наявні механізми, у вас є громадські ради, у вас є активна громадськість, яка може зокрема і бути якось навіть включена до надання своїх оцінок чи порад в процесі винесення рішень щодо знову ж таки клин клином сходиться на чиновниках, яких у нас всі традиційно не люблять, що комусь дозволяють, а комусь не дозволяють, так? От в принципі, дорадчі ради в цьому процесі є дуже хорошим механізмом показати: дивіться, правила загальні, вони працюють однаково для всіх. А винятки... Да, є винятки і винятками вже займаються правоохоронні органи. І не можна покладати відповідальність на тих працівників міністерства, які навпаки допомагають культурній дипломатії.

Тому у мене, скоріше, не питання. Було питання, чи готове міністерство власне проводити громадські обговорення вдосконалення. Я отримав відповідь з виступу пана Андрія і пані Галини, за що дякую.

Ну і пропозиція: якщо потрібна підтримка на рівні комітетів, ми готові вдосконалювати. Бо критикуй, пропонуючи. Так? Тобто ми готові вдосконалювати правила, розуміючи, що будь-які правила, а обмеження під час воєнного стану – вони логічні, не будуть мати частину людей, яким вони не будуть подобатися. Але в той же час тим, хто справді працює над культурною дипломатією, інформаційною дипломатією, нам критично створити всі необхідні механізми.

Я хотів, звісно, щоб можна було реалізувати пропозиції пана Миколи Княжицького. Але знову ж таки з кадровим потенціалом і можливостями Міністерства і всіх інституцій, які є в порядкуванні міністерства, я собі важко уявляю, як можна відправити за кордон людину, яка має запрошення, але не готова зробити більше нічого для того, щоб держава навіть дізналася про це запрошення. Ну це, чесно кажучи... Розумію, що є визначні діячі культури, але все ж таки...

Тому в даному випадку дуже рекомендую на всіх етапах, де це можливо, залучати громадськість. Так, це можливо буде певним чином сповільнювати прийняття рішення, але це точно гарантуватиме а) розуміння в політиці з боку міністерства, б) широку підтримку політики з боку міністерства. Те, що наші представники медіа готові включатися, це я можу сказати по своїй Громадській раді, частина представників якої є, власне, і тут.

І так, якщо ми розуміємо про критичність певного заходу, міністерство, як от у випадку, хороший приклад, Євробачення, дійсно може і має проявляти активність. Але думаю, що нам всім треба проявляти активність і бути максимально ефективними в такий складний час.

Тому дуже дякую за цей етап. Найгіршого сценарію, як на мене, вдалося уникнути, зараз нам треба зробити все, щоб поступово зробити систему перетину кордону з цілями культурної та інформаційної дипломатії прозорою і зрозумілою, з мінімальною кількістю, перше, тих, хто не повертається, по-друге, це власне конфліктних ситуацій навколо цього.

Тому дуже дякуємо. Ми готові працювати далі.

ПОТУРАЄВ М.Р. Микола Леонідович, у тебе репліка була. Будь ласка.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дякую.

Дуже коротка репліка. Я не мав на увазі, що держава не знає. Держава просить відому людину, вагому в країні, поїхати на надзвичайно

відповідальний захід і каже: "Для того щоб туди поїхати, ви маєте місяць збирати довідки, надати то-то і то-то, піти туди-то і туди-то". На що ця людина каже: "Навіщо це мені? Це державі потрібно". І таке дуже часто відбувається. І тому я вважаю, що міністерство, можемо напрацювати це, маючи право законодавчої ініціативи і ініціативи перед урядом, повинно ініціювати перед урядом зміни до постанови, коли у міністерства були би більш розв'язані руки, для того щоб у таких випадках в інтересах держави самостійно приймати рішення і спрощувати ці процедури. От що я мав на увазі.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Колеги, продовжуємо.

Пані Оксана Романюк, будь ласка.

РОМАНЮК О. Вітаю, колеги. Перепрошую, буду без відео. Хворію на грип зараз.

По-перше, дякую дійсно Міністерству культури і стратегічних комунікацій, тому що роками все ж таки наші журналісти, медійники, культурні діячі могли виїжджати за кордон. При цьому все ж таки випадків неповернення серед журналістів були одиниці. Зараз ми маємо механізм, який має 3 ключові виклики. По-перше, це те, що виїжджати журналісти зможуть лише, вузьке коло осіб, які можуть виїхати, представники критичних підприємств, ФОПи 3 роки і так далі. Друге, з цього випливає відсутність механізму бронювання для медіа. У медіа зараз бронюються на загальних підставах. Там має бути економічна частина велика Це не підйомна взагалі історія для переважної більшості медіа, вони не заробляють просто стільки грошей, щоб вносити такий вклад у структуру регіону економічного чи держави і так далі.

Тому я пропоную все ж таки зараз уже розробляти зміни до цієї постанови. Мені дуже шкода, що не було обговорення з громадськістю. Ми вам точно не вороги, Україна у нас одна, ми бачимо, як зараз пішла величезна атака інформаційна на Україну ще й з боку США, зараз іде просто інформаційна війна, тиск на нас величезний на міжнародній арені. І нам потрібно дуже активно цьому протидіяти. Ми не зможемо протидіяти, якщо ми будемо лише сидіти всередині країни і нічого там, давайте, бо в нас там буде п'ять ухилянтів у рік. Ну якщо вони вже будуть, то фіг з ними, у нас буде набагато більший вплив на міжнародну спільноту. Якщо ми візьмемо якогось медійника з Херсону, який поїде і розкаже: "Я був у полоні, ось дивіться, що робить там Росія зі мною". Або хтось поїде і дійсно візьме якесь інтерв'ю.

І я не говорю про збір мільйонів на бригади. Добре, це важливо. Але культурна дипломатія, вони виступають за кордоном і вони показують, яка в Україні офігенна культура, що ми дійсно розвинена країна, що ми крута країна, ми не можемо обмежувати одне і просто виливати разом з водою дитину.

Також обмеження за термінами, вимога подати заявку за 15 днів. Навіть для поїздки на фронт подаються заявки – там 3 дні. Якщо на фронт це можна, то чому ми маємо за кордон, міжнародні події робити якісь такі величезні речі. Я просто дійсно проводжу аналогію з 73-ю постановою Головнокомандуючого. Тому, якщо можливість є, я прошу чи міністерство, чи народних депутатів створити робочу групу, давайте розробимо ці зміни до постанови.

І друге. Я пропоную так розробити пропозиції стосовно механізму бронювання медійників. Якщо ми вже в постанові передбачаємо бронювання, то давайте передбачимо це бронювання для медійників, якісь окремі для них мають бути механізми, тому що вони не є великими економічними там платниками податків і так далі. Можна впровадити незалежний механізм там

оцінки запитів, якщо є сумніви. Ми так співпрацюємо насправді з Генштабом і з СБУ ми співпрацюємо: коли хтось подається, є сумніви, чи це журналісти чи ні, вони звертаються до експертних організацій, які надають висновок.

Далі. Є там експертиза, експертна рада. Це взагалі не проблема. Оперативність подачі заявок вирішити, запровадити певний механізм виключень, там "зелений коридор" для ключових якихось ситуацій, таких як "Євробачення". Передбачити там якісь окремі для них виключення. Ну для критичних таких подій. І впровадити якісь такі механізми, щоб збалансувати все ж таки проблему з ухилянтами і з тиском на МКСК, як я розумію. І все ж таки наша необхідність представляти і захищати інтереси України за кордоном, представляти Україну, висвітлювати події - це не потрібно журналістам, це не потрібно культурним діячам, це потрібно нам, всім вам, нам з вами, громадянам України. Давайте над цим працювати.

І ще раз, якби було сказано журналістам, що, колеги, ми вам допомагали роками, ось зараз у нас така проблема, допоможіть нам чи скажіть щось на нашу підтримку, всі би зразу вас підтримали, миттєво. Ну взагалі всі би пішли вам назустріч і радісно б вас підтримали, жодних таких проблем немає. Не потрібно просто ставитись до журналістів, до митців як до ворогів. Ми точно не вороги, ми готові співпрацювати. І сподіваюся, що нам вдасться виробити цей механізм разом, який буде ефективно працювати.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Оксано. Одужуйте. Я вас дуже добре розумію. Ще два дні тому я би сам відео не включав би.

Пані Наталя Клітна, будь ласка.

КЛІТНА Н. Добрий день, шановні колеги. Дякую за надане слово. Я представляю тут Асоціацію правовласників та постачальників контенту і

Громадську раду при Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення, які зверталися до Міністерства культури та стратегічних комунікацій, до Комітету з питань інформаційної та гуманітарної політики, зокрема до пана Юрчишина також зверталися, з питання налагодження системної роботи саме визначення підприємств критичними в інформаційній сфері. Тому що, на нашу думку, зупинка сталася не тільки при виїзді за кордон митців та журналістів, а також зупинка сталася в міністерстві з питання визначення підприємств критичними.

В листопаді була організована нова комісія. До речі, всі перші роки я завжди Мінкульт, от всюди, де була, казала, ставила як приклад системної налагодженої роботи з визначення підприємств критичними. Навіть краще, ніж в Міністерстві цифрової трансформації, я зараз чесно говорю. Однак у нас, починаючи там з листопада, з формування нового складу комісії, є величезні проблеми саме з комісією, яка визначає підприємства критичними. Ми місяцями, наші суб'єкти у сфері медіа, це провайдери візуальних сервісів, не отримують відповіді конкретні. Тут немає такої проблеми з приводу внесення змін до постанови чи формування нових наказів. Тобто вся нормативка наразі є, однак ми звертаємо увагу на те, що все ж таки грудень, наприклад, листопад-грудень, там лише 13 підприємств в інформаційній сфері взагалі отримали статус критичності.

Після наших звернень я знаю, що робота дещо покращилася звісно. Там, де були кричущі випадки і не давали статус критичності навіть загальнонаціональним суб'єктам у сфері медіа, ряд рішень прийнято, тобто ситуація покращилася. Однак все ж таки хотілось би звернути увагу в тому числі на те, що перестали видавати статус критичності місцевим та регіональним як провайдерам аудіовізуальних медіа сервісів, так і регіональним мовникам, до речі. Тобто міністерство в своїй політиці, в своєму новому наказі обмежило такі підприємства. Є дискусія по типу, мені здається, що просто міністерство не розуміє, що провайдери аудіовізуальних

сервісів – це суб'єкти у сфері медіа і Закон про медіа поставив на цьому крапку. До речі, це була дискусія пана Микити з цього приводу. І це єдина можливість забронювати 50 відсотків критично важливих працівників таких підприємств, які є інфраструктурою для вітчизняного мовлення, це саме провайдери аудіовізуальних сервісів.

Тому слухна дуже пропозиція Оксани Романюк можливо переглянути накази міністерства стосовно і все ж таки визначити, поширити і зробити якісь простіші умови для визначення критичності, і зробити більш велике охоплення тих підприємств, які проходять через МКСК.

Величезне прохання, вже дуже багато підприємств, де могли через те, що немає такої системної роботи і ми на собі в роботі це відчули, вже пішли в Мінцифри, тобто вже багато підприємств, які раніше отримували критичність, вони вже отримали її в якихось інших установах.

Да. І два листи за підписом Андрія Наджоса я отримувала, все ми уважно перечитали. Але все ж таки величезне прохання звернути на це увагу, тому що по факту всі мали пройти критичність. Всі, які раніше отримували в Мінкульті критичність, до 28 лютого мали пройти процедуру підтвердження критичності. І більшість компаній все ж таки не підтвердили свою критичність саме через те, що, на мій погляд, раніше більш системно працювали, там були вчасно засідання і писалися листи із вказанням конкретних якихось підстав, наприклад, якщо відмовляється. А у нас, ми зараз дивимося на сайти МКСК і бачимо ці рішення МКСК, бачимо, що є якась вибіркковість у прийнятті цих рішень. Тому взяти це питання теж під такий парламентський контроль – саме питання отримання статусу критично важливого в інформаційній сфері. Мені здається, що не більше 30 рішень на сьогоднішній день прийнято, це просто капля в морі. І саме такий бар'єр, як ми бачимо з усього обговорення, він теж напряму впливає на вирішення питання виїзду за кордон митців, журналістів і так далі, і тому подібне. Це дуже і дуже важливе питання.

Оскільки у нас Асоціація, наприклад, це провайдерів і аудіовізуальних сервісів, але в тому числі було звернення від громадської ради, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, тобто всі абсолютно суб'єкти у сфері медіа (ну, які?), різні суб'єкти у сфері медіа відмічають про те, що тут є певні якісь бар'єри, в тому числі і в міністерстві з прийняття таких рішень.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую.

Колеги, дякую всім.

Будемо підводити підсумки. Власне моя пропозиція – там, де є конкретні пропозиції, очевидно, що у пані Наталії є конкретні пропозиції, що можна було б змінити щодо визначення критеріїв критичності, я так розумію, що у пані Оксани Романюк разом з колегами можуть бути теж конкретні пропозиції, давайте, як завжди, ... (*нерозбірливо*) бути точкою збору цих пропозицій, і не відкладаючи, продовжимо це обговорення, як тільки будуть зібрані ваші думки з цього приводу. І власне створити робочу групу у формальний чи не формальний спосіб, жодної проблеми я тут не бачу.

КРАВЧУК Є.М. Єдине, що робоча група має бути очевидно у міністерстві, бо це ж постанова уряду. Ми ж закони пишемо...

ПОТУРАЄВ М.Р. Безперечно.

КРАВЧУК Є.М. А не постанови Кабінету Міністрів. Але ми готові туди долучитися, щоб бути ефективними.

ГРИГОРЕНКО Г.В. Микито Руслановичу, якщо можна. Це пов'язані речі, але це різні дійсно постанови. Постанова щодо визначення і надання

статусу критичності, для того щоб була підстава бронювати людей, це одна постанова, до якої ми розробили юстований наказ з критеріями. І колеги знають, про що вони говорять, який це наказ. Але наказ був у нас оприлюднений, наскільки я пам'ятаю, 14 лютого тільки. Зрештою Мін'юст його оприлюднив. Тому у нас виник такий "корок" із заяв, тому що у багатьох наших організацій і культурно-інформаційної сфери десь там на грані був термін попереднього статусу критичності і ми намагалися по мірі черговості тих, у кого ось-ось закінчиться, надавати їм статус критичності і комісія у нас там працювала декілька днів безперебійно, щоб випускати.

Ну і по сфері культури у нас досить багато закладів, так, і по сфері інформаційній так само, хоча там трошечки різні склади комісій, але по факту ви розумієте, що це одні й ті самі люди в міністерстві. І секретарка комісії це одна і та сама людина, яка працює на обидві, просто так вийшло, що цей термін, так, збігся в часі і трошки навантаження було на нас. Тому тут прохання зрозуміти, що людський ресурс. Але оскільки термін уряд подовжив до 31 березня, там у нас ще є це "вікно", коли ми там зможемо продовжити цю роботу по бронюванню стосовно там змін до критеріїв, юстований наказ, я думаю, тут Андрій більше прокоментує саме по інформаційній сфері.

І я хотіла б вибачитися і подякувати за сьогоднішню конструктивну насправді зустріч. І мушу переключитися на інший Zoom просто якраз в цей час. Тому якщо ви дозволите, так, Андрій вже завершить.

Я дуже дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пані Галино. Звичайно. Дякуємо за участь.

Пан Андрій Наджос. І будемо завершувати.

НАДЖОС А.І. Я дякую, колеги.

Дійсно, була у нас змістовна розмова і по критичності так само. Я хотів про що сказати? У нас при міністерстві існує експертна рада. Ми завжди раді бачити всіх експертів, які в тому числі беруть зараз участь в цьому засіданні, і народних депутатів. Тому ми пропонуємо після того, як постанова вже буде опублікована, набере чинності, ми готові будемо зустрітися в рамках нашої експертної ради і обговорити те, про що говорила і пані Оксана, і пан Ярослав. По провайдерам аудіовізуальних сервісів Галина пояснила, дійсно, що у нас була певна затримка, але ми активно, кожен день, мені не відомо про жодні випадки, коли ми упереджено ставились. У нас є три визначених критерії, якщо підприємство відповідає цим критеріям, ми збираємо інформацію, комісія збирається і ухвалює відповідне рішення. Ми готові це так само обговорити в рамках нашої Експертної ради. Залишаємося відкритими до діалогу.

Дякую.

ПОТУРАЄВ М.Р. Дякую, пане Андрію.

Володимире Михайловичу, у тебе репліка.

В'ЯТРОВИЧ В.М. Микито, у мене репліка, дуже коротко. Добре, що ми будемо говорити про удосконалення постанови, це важливо. Але я наполягаю на тому, що це не системне рішення. Системне рішення – все-таки зміни до Закону про перетин кордону. Я думаю, що від цього теж треба не ховатися і за це теж треба братися.

ПОТУРАЄВ М.Р. Добре. Ніхто не каже, що є якісь не вирішувані виклики. Давайте і над цим попрацюємо.

Колеги, ну що ж, я всім дуже дякую за цю розмову. Дякую ще раз представникам міністерства за детальні роз'яснення щодо стану речей на зараз, щодо постанови, яку прийняв вчора Кабмін.

Я хочу подякувати Миколі Точицькому, якого через об'єктивні причини з нами сьогодні на Zoom не було. Хочу сказати і всіх поінформувати, що його особистий, ну скажімо так, внесок і його особиста активність саме і призвели до того, що цю постанову все ж таки Кабінет Міністрів розглянув і прийняв. Тобто, колеги, будь ласка, пане Андрію, передавайте Миколі Станіславовичу наші вітання і слова теж підтримки і подяку за його дуже активну участь у вирішенні, ну, не ідеальному, але на сьогодні буде ефективне вирішення цього питання.

Колеги, продовжуємо слідувати за тим, як буде розвиватися ця ситуація. Закликаю всіх до співпраці. Підтримую абсолютно pana Ярослава Юрчишина, наші комітети готові бути майданчиком для того, щоб ми разом напружували більш можливо досконалі рішення для адекватної відповіді на цю проблему.

На цьому власне засідання комітету оголошую закритим.

Всім ще раз дякую. До побачення. До зустрічі.